

Powinności obronne instytucji i obywateli. Służby mundurowe.

Tomasz A. Winiarczyk

Powinności obronne instytucji i obywateli. Służby mundurowe.

– zagadnienia

- obowiązki konstytucyjne obywatela RP
- powinności obronne obywateli
 - służba wojskowa
 - samoobrona ludności
 - świadczenia na rzecz obrony kraju
- organizacje proobronne
 - Liga Obrony Kraju
 - Związek Strzelecki „Strzelec”
- oddziały przygotowania wojskowego w szkołach
- służby mundurowe
 - Policja
 - Straż Graniczna, Służba Więzienna, Służba Ochrony Państwa
 - służby specjalne
 - Służba Celno-Skarbowa
 - Państwowa Straż Pożarna
 - Straż Marszałkowska

PODSTAWOWE OBOWIĄZKI KONSTYTUCYJNE OBYWATELA RP

- przestrzeganie prawa
- wierność ojczyźnie
- ponoszenie ciężarów i świadczeń publicznych, w tym płacenie podatków
- obrona ojczyzny
- ochrona środowiska
- dbanie o dobro wspólne

powinności obronne obywatela RP

- ❑ USTAWA z dnia 11 marca 2022 r.
o obronie Ojczyzny

obowiązek obrony

- ❑ Obowiązkowi obrony Ojczyzny podlegają obywatele polscy zdolni ze względu na wiek i stan zdrowia do wykonywania tego obowiązku.
- ❑ Obywatel polski będący równocześnie obywatelem innego państwa nie podlega obowiązkowi obrony, jeżeli stale zamieszkuje poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

obowiązki w ramach powszechnego obowiązku obrony

- 1) pełnienie służby wojskowej
- 2) wykonywanie obowiązków wynikających z nadanych przydziałów kryzysowych i przydziałów mobilizacyjnych
- 3) świadczenie pracy w ramach pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych
- 4) pełnienie służby w obronie cywilnej
- 5) odbywanie edukacji dla bezpieczeństwa
- 6) uczestniczenie w samoobronie ludności
- 7) odbywanie ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji i pełnienia służby w jednostkach zmilitaryzowanych
- 8) wykonywanie świadczeń na rzecz obrony

pełnienie służby wojskowej

- ❑ Obywatele polscy, którzy ukończyli **osiemnaście lat** życia, podlegają **rejestracji**.
- ❑ Mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą **dziewiętnaście lat** życia, są obowiązani stawić się, w określonym terminie i miejscu, do **kwalifikacji wojskowej**.
- ❑ **Zasadnicza służba wojskowa** została zawieszona **1 stycznia 2010 r.**
- ❑ Obowiązki pełnienia służby wojskowej, w zakresie określonym w niniejszej ustawie, podlegają obywatele polscy, począwszy od dnia, w którym kończą **osiemnaście lat** życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą **sześćdziesiąt lat** lat życia, a posiadający stopień podoficerski lub oficerski – **sześćdziesiąt trzy lata** życia.

żołnierze

- ❑ **Żołnierzami** w czynnej służbie wojskowej są osoby, które odbywają lub pełnią następujące jej rodzaje:
 - 1) zasadniczą służbę wojskową;
 - 2) przeszkolenie wojskowe;
 - 3) ćwiczenia wojskowe;
 - 4) służbę przygotowawczą;
 - 5) okresową służbę wojskową;
 - 6) służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.
- ❑ **Żołnierzem rezerwy** jest osoba, która złożyła przysięgę wojskową i została przeniesiona do rezerwy po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w tym z zawodowej służby wojskowej lub ze służby kandydackiej, jeżeli w dalszym ciągu podlega obowiązkowi służby wojskowej.
 - Obowiązek służby wojskowej żołnierzy rezerwy w czasie pokoju polega na odbywaniu ćwiczeń wojskowych oraz pełnieniu okresowej służby wojskowej.

kategorie zdolności do czynnej służby wojskowej

- ❑ **kategoria A** – zdolny do czynnej służby wojskowej, co oznacza zdolność do odbywania lub pełnienia określonego rodzaju czynnej służby wojskowej, a także zdolność do odbywania służby w obronie cywilnej oraz służby zastępczej;
- ❑ **kategoria B** – czasowo niezdolny do czynnej służby wojskowej, co oznacza przemijające upośledzenie ogólnego stanu zdrowia albo ostre lub przewlekłe stany chorobowe, które w okresie do dwudziestu czterech miesięcy od dnia badania rokują odzyskanie zdolności do służby wojskowej w czasie pokoju;
- ❑ **kategoria D** – niezdolny do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju;
- ❑ **kategoria E** – trwale i całkowicie niezdolny do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

mobilizacja i wojna

- ❑ W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny osoby uznane za zdolne do służby wojskowej mogą być w każdym czasie powołane do służby wojskowej.
- ❑ Do służby wojskowej mogą być powołane również inne osoby, które zgłosiły się do pełnienia tej służby w drodze zaciągu ochotniczego i które stawały do kwalifikacji wojskowej, zdolne do pełnienia służby wojskowej.

mobilizacja – przejście sił zbrojnych państwa ze stanu pokojowego w stan wojenny oraz przekształcenie gospodarki pokojowej na wojenną; powołanie rezerwistów do czynnej służby wojskowej

wojna – zorganizowana walka zbrojna między państwami, narodami lub grupami społecznymi, religijnymi itp., prowadzona dla osiągnięcia zamierzonych celów (np. zagarnięcia obcego terytorium lub obrony własnego); konflikt zbrojny

samoobrona ludności

- ❑ część obrony cywilnej będącej częścią składową niemilitarnego elementu składowego obrony narodowej
- ❑ Osoby posiadające obywatelstwo polskie, zdolne ze względu na stan zdrowia, podlegają obowiązkowi szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony.
- ❑ Szkolenie ludności w zakresie powszechnej samoobrony ma na celu przygotowanie do samoobrony przed środkami masowego rażenia oraz innymi działaniami nieprzyjaciela.

samoobrona ludności

- Szkolenie ludności w zakresie powszechnej samoobrony przeprowadza się w formie zajęć podstawowych lub ćwiczeń praktycznych.
 - **zajęcia podstawowe:** zorganizowane szkolenia lub samokształcenie, mają teoretycznie przygotować ludność do wykonywania zadań samoobrony
 - **ćwiczenia praktyczne:** przedsięwzięcia, dające możliwość nabycia praktycznych umiejętności ochrony własnego zdrowia i życia, gospodarstwa domowego i udzielania pomocy poszkodowanym
 - mogą polegać również na udziale w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OBRONY KRAJU

- Świadczenia na rzecz obrony kraju dzielą się na:
 - 1) świadczenia osobiste w czasie pokoju
 - 2) świadczenia rzeczowe w czasie pokoju
 - 3) świadczenia
w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny
 - 4) świadczenia szczególne

świadczenia osobiste w czasie pokoju

- ❑ polegać mogą na wykonywaniu różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obrony państwa albo zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków
- ❑ obowiązek ich wykonywania może być nałożony na osoby posiadające obywatelstwo polskie, które ukończyły szesnaście, a nie przekroczyły sześćdziesięciu lat życia
- ❑ nałożenie obowiązku takich świadczeń nastąpić może najwyżej trzy razy w roku
- ❑ obowiązek nakłada w drodze decyzji administracyjnej wójt (burmistrz) na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień lub właściwego organu obrony cywilnej

Świadczenia rzeczowe w czasie pokoju

- ❑ polegają one na oddaniu do używania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych na cele przygotowania do obrony państwa.
- ❑ obowiązek świadczeń rzeczowych może być nałożony na urzędy, instytucje państwowe oraz przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, a także osoby fizyczne
- ❑ decyzję o przeznaczeniu nieruchomości lub rzeczy ruchomej na cele świadczeń rzeczowych wydaje wójt (burmistrz) na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień lub właściwego organu obrony cywilnej
- ❑ za używanie przedmiotu świadczenia rzeczowego przysługuje jego posiadaczowi ryczałt w wysokości odpowiadającej szkodzie poniesionej wskutek jego dostarczenia oraz stawce jego amortyzacji

Świadczenia w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny

- ❑ Osoby podlegające obowiązkowi świadczeń osobistych mogą być w każdym czasie w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny powołane do **wykonania różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz Sił Zbrojnych, obrony cywilnej lub jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa.**
 - Maksymalny czas wykonania świadczeń jednorazowo 7 dni.
- ❑ Instytucje państwowe i inne podmioty mogą być zobowiązane do świadczeń rzeczowych.
- ❑ Przedmioty świadczeń rzeczowych podlegają zwrotowi dopiero po ustaniu potrzeby ich używania.
- ❑ Obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych nakłada wójt lub burmistrz (prezydent miasta)

świadczenia szczególne

- ❑ Terenowe organy administracji rządowej, instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne mogą być zobowiązane do odpłatnego:
 - 1) dostosowania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych do potrzeb obrony Państwa, w sposób niezmieniający ich właściwości i przeznaczenia;
 - 2) przystosowania budowanych (przebudowywanych i rozbudowywanych) obiektów budowlanych oraz wytwarzanych rzeczy ruchomych do potrzeb obrony Państwa, w sposób niezmieniający ich właściwości i przeznaczenia;
 - 3) gromadzenia, przechowywania i konserwacji przedmiotów niezbędnych do wykonania czynności, o których mowa w pkt 1 i 2.
- ❑ Terenowe organy administracji rządowej, instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne mogą być zobowiązane do odpłatnego wykonania zadań mobilizacyjnych na rzecz Sił Zbrojnych.

ORGANIZACJE PROOBRONNE

- ❑ organizacja pozarządowa,
prowadząca społecznie użyteczną działalność na rzecz
wzmocnienia bezpieczeństwa państwa oraz narodowych
zdolności obronnych,
z którą Minister Obrony Narodowej zawarł partnerską
umowę proobronną
na wniosek tej organizacji
- ❑ regulacja w dziale VIII rozdz. 6 ustawy o obronie
Ojczyzny

umowa proobronna

- ❑ Minister Obrony Narodowej w ramach partnerskiej umowy proobronnej może:
 - 1) organizować szkolenia dla członków lub wolontariuszy organizacji proobronnych w celu nadania uprawnień do prowadzenia działalności instruktorskiej na rzecz osób trzecich w zakresie objętym szkoleniem;
 - 2) wyrazić zgodę na nieodpłatne wykorzystanie zasobów i infrastruktury Sił Zbrojnych oraz udzielić wsparcia rzeczowego i finansowego organizacji proobronnej.
- ❑ Dowódcy jednostek wojskowych w ramach realizacji swoich zadań mogą współpracować z organizacjami proobronnymi w zakresie działalności dydaktyczno-instruktorskiej, kształtowania postaw patriotycznych i kapitału społecznego oraz wzmocnienia potencjału Sił Zbrojnych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

Lista organizacji proobronnych na czerwiec 2021 r.

- 1 Stowarzyszenie Proobronne Akademicki Klub Miłośników Strzelectwa
- 2 Szydłowskie Towarzystwo Strzeleckie
- 3 Stowarzyszenie Proobronne "Garda"
- 4 Fundacja na Rzecz Obronności i Bezpieczeństwa Kraju "Combat Alert"
- 5 Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Wołyński (Lubelskie Środowisko 27 WDPK)
- 6 Legia Akademicka
- 7 Grupa Obrony Nadwiślańskiej
- 8 Liga Obrony Kraju
- 9 Stowarzyszenie Obrona Narodowa pl. Ruch na Rzecz Obrony Terytorialnej
- 10 Związek Strzelecki
- 11 Związek Strzelecki „STRZELEC”
- 12 Związek Strzelecki „STRZELEC” Józefa Piłsudskiego
- 13 Związek Strzelecki „Strzelec”, Organizacja Społeczno-Wychowawcza
- 14 Stowarzyszenie „Strzelcy Rzeczypospolitej”
- 15 Jednostka Strzelecka 1006 PŁOŃSK
- 16 Jednostka Strzelecka 1007 Ełk
- 17 Jednostka Strzelecka 4051 Włocławek im. Gen. broni Władysława Andersa
- 18 Związek Polskich Spadochroniarzy IX Oddział Płock
- 19 Stowarzyszenie Podwodnik Szkoła Ratownictwa, Sportów Wodnych i Obronnych
- 20 Stowarzyszenie Byłych Żołnierzy 62. Kompanii Specjalnej „COMMANDO”
- 21 Grupa Ratownictwa Specjalnego Organizacja Proobronna "BIZON" Solec Kujawski
- 22 Stowarzyszenie byłych żołnierzy „REZERWA” na rzecz obronności państwa w Starachowicach
- 23 Ogólnopolskie Stowarzyszenie Strzelecko Kolekcjonerskie "BRATERSTWO"
- 24 Jednostka Strzelecka 4001 im. Szarych Szeregów
- 25 Jednostka Strzelecka "Obrona Wybrzeża"
- 26 Średzkie Towarzystwo strzeleckie im. Pierwszej kompanii średzkiej
- 27 Związek Strzelecki „Niepodległość”

Liga Obrony Kraju

- ❑ ogólnopolskie, patriotyczne stowarzyszenie skupiające w swoich szeregach obywateli dążących do umacniania obronności Rzeczypospolitej Polskiej oraz gotowych do jej obrony
- ❑ kultywuje tradycje narodowe i tradycje oręęża polskiego
- ❑ kierunki działania LOK:
 - organizowanie samoobrony;
 - szkolenie przedpoborowych dla niektórych służb technicznych wszystkich rodzajów sił zbrojnych;
 - prowadzenie kursów politechnicznych dla potrzeb społeczeństwa
 - organizowanie szeregu imprez sportowych, głównie w dziedzinach, mających związek z umacnianiem bezpieczeństwa państwa

Liga Obrony Kraju

□ sekcje:

- Strzelectwo
- Płetwonurkowanie
- Żeglarstwo
- Krótkofalarstwo
- Modelarstwo

□ posiada:

- obiekty sportowo-rekreacyjne na terenie całego kraju: strzelnice pneumatyczne oraz kulowe i ośrodki wypoczynkowe
- ogólnopolską sieć ośrodków szkolenia kierowców, szkolących we wszystkich niemal kategoriach

Związki Strzeleckie

- ❑ przygotowują młodzież do pracy w służbach mundurowych, służbie publicznej i życia społecznego w realiach państwa obywatelskiego
- ❑ odwołują się do tradycji przedwojennego Związku Strzeleckiego
- ❑ dla zjednoczenia ruchu strzeleckiego utworzono Federację Związków i Drużyn Strzeleckich
- ❑ od marca 2015 największe organizacje strzeleckie współtworzą Federację Organizacji Proobronnych

Związek Strzelecki „Strzelec”

Organizacja Społeczno-Wychowawcza

- ❑ patriotyczne stowarzyszenie młodzieży polskiej, będące kontynuatorem istniejącego w okresie międzywojennym Związku Strzeleckiego „Strzelec”, którego Komendantem Głównym był Józef Piłsudski
- ❑ współpracuje ściśle z Ministerstwem Obrony Narodowej (w szczególności z Biurem Inicjatyw Obronnych) i jest w Polsce jedną z największych pozarządowych organizacji paramilitarnych o proobronnym charakterze
- ❑ kładzie duży nacisk na apolityczność i neutralność światopoglądową, patriotyzm ZS Strzelec OSW nie jest patriotyzmem nacjonalistycznym, lecz pragmatycznym patriotyzmem dnia codziennego

Związek Strzelecki „Strzelec”

Organizacja Społeczno-Wychowawcza

- działanie na rzecz niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej i jej umacniania
- wychowanie obywatelskie członków, oparte na ideologii państwowotwórczej i dyscyplinie społecznej według wskazań Założyciela i Pierwszego Komendanta Głównego Związku Strzeleckiego Józefa Piłsudskiego, ujętych w Prawie i Przyrzeczeniu Strzeleckim
- przygotowywanie młodzieży do służby wojskowej, służby w formacjach Obrony Cywilnej, Straży Granicznej, Policji. Straży Pożarnej, a także w innych służbach mających wpływ na szeroko rozumiane bezpieczeństwo publiczne
- wychowywanie członków Związku w duchu patriotycznym wokół takich wartości jak: Bóg, Honor, Ojczyzna
- podnoszenie poziomu sprawności fizycznej
- uczenie zdyscyplinowanego życia w zespole

ODDZIAŁY PRZYGOTOWANIA WOJSKOWEGO W SZKOŁACH

- klasy działające w szkołach ponadpodstawowych (liceach i technikach) na zasadach określonych w ustawie Prawo oświatowe
- program działa od 2020 roku, a nadzór merytoryczny nad nim sprawuje Ministerstwo Obrony Narodowej
- obecnie działają w każdym z województw
- w 484 takich klasach uczy się ponad 25 tys. uczniów
- zainteresowana szkoła musi wystąpić z wnioskiem do MON
- zgoda na prowadzenie OPW, którą otrzymuje dana szkoła, jest bezterminowa
- program jest realizowany przez szkołę oraz patronacką jednostkę wojskową
- za część praktyczną odpowiada jednostka patronacka
- na początku ostatniego roku nauki organizowany jest obóz szkoleniowy
- po zakończeniu edukacji mogą oni liczyć m.in. na dodatkowe punkty podczas rekrutacji do akademii wojskowych czy w szeregi WOT, a także możliwość odbycia skróconego szkolenia podstawowego w ramach dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej

SŁUŻBY MUNDUROWE

- ❑ umundurowane i najczęściej uzbrojone formacje o bardzo sformalizowanej hierarchii ustanowione przez państwo do wykonywania jego władztwa w określonej dziedzinie
- ❑ należą do nich:
 - Siły Zbrojne
 - organy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego

Policja

- ❑ umundurowana (służba mundurowa) i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego
- ❑ jeden z organów ścigania
- ❑ nadzór nad Policją sprawuje minister właściwy ds. wewnętrznych
- ❑ zwierzchnikiem wszystkich funkcjonariuszy i pracowników cywilnych formacji oraz organem centralnym administracji publicznej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Komendant Główny Policji

Straż Graniczna

- ❑ jednolita, umundurowana i uzbrojona formacja wykonująca zadania związane z ochroną granicy państwowej i kontrolą ruchu granicznego w Rzeczypospolitej Polskiej
- ❑ jeden z organów ścigania
- ❑ nad formacją sprawuje minister właściwy ds. wewnętrznych
- ❑ Komendant Główny Straży Granicznej jest centralnym organem administracji rządowej w sprawach ochrony granicy państwowej i zwierzchnikiem wszystkich funkcjonariuszy i pracowników cywilnych formacji

Służba Więzienna

- ❑ polska umundurowana, uzbrojona i apolityczna formacja realizująca zadania w zakresie wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania
- ❑ Dyrektor Generalny Służby Więziennej jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy Służby Więziennej

Służba Ochrony Państwa

- ❑ umundurowana formacja, podlegała Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, przeznaczona do ochrony obiektów i osób rządzących w Polsce oraz rozpoznawania i zapobiegania skierowanym przeciw nim przestępstwom
- ❑ z dniem 1 lutego 2018 zastąpiła Biuro Ochrony Rządu
- ❑ Komendant SOP jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz przełożonym funkcjonariuszy SOP

służby specjalne – Agencja Wywiadu

- ❑ polska służba specjalna odpowiedzialna za wywiad zagraniczny
- ❑ misją Agencji Wywiadu jest dostarczanie wywiadowczej informacji najważniejszym organom władzy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej
- ❑ zadania prawnie przypisane Agencji Wywiadu realizowane są poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej
 - może realizować na terytorium Polski czynności określone w odrębnych przepisach, jednak wyłącznie w związku z realizacją działań poza granicami państwa
- ❑ Szef Agencji Wywiadu jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa zewnętrznego państwa

służby specjalne – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego

- ❑ służba specjalna powołana do ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i porządku konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej
- ❑ podstawowym zadaniem ABW jest ochrona państwa przed planowymi i zorganizowanymi działaniami, które mogą stwarzać zagrożenie dla niepodległości lub porządku konstytucyjnego Polski, zakłócić funkcjonowanie struktur państwowych bądź narazić na szwank podstawowe interesy państwa
- ❑ Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i jego porządku konstytucyjnego

służby specjalne

– Centralne Biuro Antykorupcyjne

- ❑ służba specjalna Rzeczypospolitej Polskiej, organ ścigania, urząd do zwalczania korupcji w życiu publicznym i gospodarczym, w szczególności w instytucjach państwowych i samorządowych, a także do zwalczania działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa
- ❑ Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego jest centralnym organem administracji rządowej stojącym na czele formacji

Służba Celno-Skarbowa

- ❑ umundurowana i uzbrojona służba prawa podatkowego, celnego i hazardowego stanowiąca dział Krajowej Administracji Skarbowej
- ❑ jest organem ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, który niekiedy pełni funkcję organu ścigania oraz w zakresie wywiadu skarbowego ma uprawnienia operacyjno-śledcze
- ❑ na czele Krajowej Administracji Skarbowej stoi Szef KAS

Państwowa Straż Pożarna

- ❑ zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja przeznaczona do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami
- ❑ Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz ochrony przeciwpożarowej

Straż Marszałkowska

- ❑ umundurowana formacja podległa Marszałkowi Sejmu, stanowiąca jedną z komórek organizacyjnych Kancelarii Sejmu, powołaną do ochrony Sejmu i Senatu
- ❑ do zadań Straży należy głównie ochrona obiektów i urzędzeń w zarządzie Kancelarii Sejmu, zapewnienie bezpieczeństwa osób tam przebywających oraz kontrola uprawnień do przebywania w tych obiektach, jak również ochrona Senatu, w zakresie odrębnie ustalonym
- ❑ Straż Marszałkowska pełni również funkcje reprezentacyjne
- ❑ na czele Straży Marszałkowskiej stoi komendant Straży Marszałkowskiej, powoływany i odwoływany przez szefa Kancelarii Sejmu